

Bollobás
Enikő

szerencsés
csillagzata

GYEREKKOROM ÓTA FEMINISTA VAGYOK

A középkori Európában közkedvelt névváltozatai voltak a borókafenyőnek: híres szentek, hercegnők, monda- és mítoszfigurák kapták a Genovéa, Ginevra nevet. A boróka azonban szimbólummá is magasztosult: mindmáig az örök erény megtestesítője. Olyan erényé, amelyet a belső szilárdság, a hűség, az erő és az állhatatosság tesz marandóvá. Nem véletlen, hogy az első hazai feminista mozgalom ezt a jelképet tűzte lobogójára, névválasztásával kifejezve az amerikaitól eltérő, hazai sajátosságait is.

A Szegedi József Attila Tudományegyetem angol tanszékének docense, Bollobás Enikő, a TDDSZ csoportjaként létrejött szervezet megalapítója így foglalja össze a magyar feministák célját: „... az ember – férfi és nő – szellemi és anyagi felzabardítása, a valódi emberi méltóság megteremtése, ami csak az előítéletek és a diszkrimináció teljes felszámolásával, az élet minden formájának tiszteltével valósulhat meg”.

A Pesten élő s Szegeden oktató 38 éves Bollobás Enikővel cella nagyságú dolgozószobájában beszélgettem.

– *Mondd, mi minden hatott rád, hogy ilyen szilárd, másoknak is ajánlott életfilozófiát építhetnél föl ennyire fiatalon?* – kérdeztem tőle, s nyelvembe haraptam, mielőtt ki mondtam volna: nő létedre.

– Szerencsésnek érzem magam. Különleges csillagzat alatt, jókor születtem. És írd még oda: jó helyre.

Enikőt és 3 testvérét orvos édesapjuk arra ösztönözte, hogy használják ki képességüket; édesanyjától pedig a jó feleség és példás anyamintáját leste el.

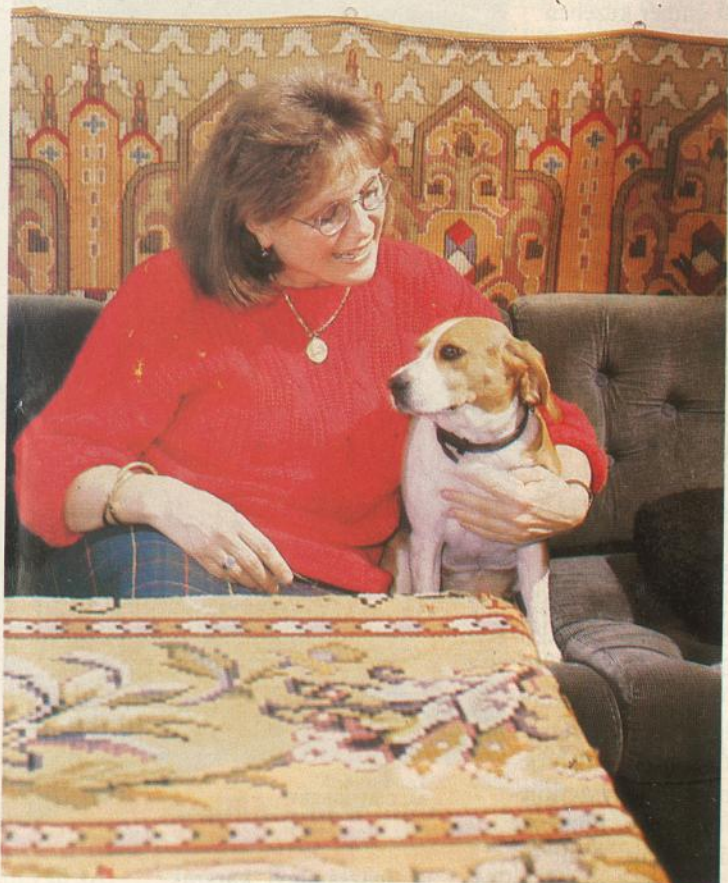
Angol-általános nyelvészet szakon szerzett diplomát az EL-

TE-n, miután a nyelvet Angliában sajátította el. Huszonhat évesen egyetemi doktor, 32 esztendősen kandidátus. Tíz évig dolgozott az Akadémia Kiadónál angol nyelvi szerkesztőként, közben angol és amerikai irodalmat tanított az ELTE-n, ezután lett docens a szegedi egyetemen. Eddig két könyve, ötven tanulmánya jelent meg.

– *Itt amerikanisztikával foglalkozol. Hogyan vezetett az út Angliából Amerikába?*

– Diákként kerültem 1978–79-ben Minneapolisba, ahol merőben más világgal ismerkedtem meg. Nemcsak Magyarországhoz képest más világgal, hanem az Egyesült Államokról itthon elképzelt képpel is ellentétessel. Tapintatos, figyelmes

társadalom fogadott. Egy évet kutatói ösztöndíjjal töltöttem New Yorkban és Kaliforniában, majd az egyik oregoni egyetemen amerikai irodalmat tanítottam. Hazatérve egyre fájdalmasabban vettem tudomásul: a miénk nem udvarias társadalom. Itt élesen elkülönülnek az „alább és följebb való” emberek: aki lejjebb van,

azt rúgja, elnyomja a hierarchiában fölötté levő, legyen az orvos, tanár, hivatalnok vagy akár portás. De ugyanezt teszi nálunk az ember a természettel: ahogyan a dohányos nincs tekintettel a nem dohányzóra, szégyenérzet nélkül arcába fújja a füstöt, éppúgy szemérmetlenül szennyezzük a környezetünket. Itt mindenki el akar

nyomni valakit vagy valamit, uralkodni akar a másikon.

– *A feminizmus eszméit is ezért próbálsz elhinteni idehaza?*

– Azt hittem, át lehet ide plántálni Amerikát, az emberek egymás közti viszonyát. Sajnos ez nem igaz: a sajátos magyar körülményeket, a rossz beidegződéseket nehéz megváltoztatni. Egyéb-

ként azt hiszem, gyerekkorom óta feminista vagyok, és nem Amerika tett azzá.

Enikő 22 évesen, még egyetemistaként házasságot kötött. Gyors egymásutánban két gyermeke született, *Gigi* és *Máté* között 15 hónap a korkülönbség. Aztán elvált.

– *Második férjedd felhőtlen a kapcsolatod?*

– Negyedik éve kötöttük össze az életünket. Ettől a házasságtól gazdagabb lett az életem: a férjem higgadt-sága, szellemi tekintélye – minden írásomat elolvassa, véleményt mond róluk – biztonságérzetet ad.

– *Elégedett, boldog ember lehetsz.*

– Kiegyensúlyozott, nyugodt az életem. Annyi öröm ér napon-

ta, mint mást évente sem. Engem a sok új feladat és a családom tesz boldoggá. Meg az, ha úgy érzem, eleget tudok tenni a magammal szemben támasztott igényeknek. Egyre gyakrabban kapom rajta magam, hogy meg akarok felelni a papámnak... Mert mindinkább érzem, milyen igaza volt.

Chikán Ágnes